

VILÁGOSÁG

A kenyér-
kiosztás
sorrendje

KOLOZSVAR
1948 június 8, kedd

A MAGYAR NÉPI SZÖVETSÉG KÖZPONTI NAPILAPJA

V. ÉVFOLYAM
130. szám

Együtt — közös szabadságunkért

A „Marshall-terv” igazgatója:

A Marshall-terv nem emberbaráti cselekedet Európa felé, hanem jó üzlet az USA-nak

A Magyar Népi Szövetség politikájának az egész ország és a világ haladó erőinek politikájába való beágyazódásra figyelmeztettek az elmúlt héten mondott beszédekben Kacsó Sándor, a Magyar Népi Szövetség országos elnöke és Bányai László, a MNSz országos alelnöke, a Nagy Nemzetgyűlés Elnökségének tagja.

A MNSz központi vezetőképző iskolájának záróünnepélyén mondtotta Bányai László: „A Magyar Népi Szövetség is csak azon az úton haladhat, amilyen az ország és a világ összes haladó erője. A béke megszilárdítása, a nemzeti függetlenség megvédése, a szabadság szerető népek barátságának baráti együttműködése a célunk. Ezekért a célokért küzd ma a világon mindenütt a haladás, egyre szélesebb és zártabb arcvonalba sorakoztatva a világ dolgozóit. Az az út felel, amin a Magyar Népi Szövetség halad, nem elszigetelt, magános ösvény, hanem széles, hatalmas országút, s ezen együtt menetelünk a világ dolgozóival. Ez az erő és a mi munkánkra is, ami nem választható külön a világ haladó erőinek küzdelmétől, nem vizsgálható és nem kezelhető elzárta, elszigetelten.

WASHINGTON — Az amerikai képviselőház 148 szavazattal 115 ellenében megszavazta a képviselőház külügyi bizottságának a terv keretében előirányzott összegek 25 százalékos csökkentéséről szóló javaslatát. A csökkentés egy részét az előirányzott összegek kisebbítésével, másrészt a „segélyek” összegének a folyósítására tervbe vett időszak meghosszabbításával történik.

Míg a „Marshall-terv” eredeti alakjában havi 417 millió dollár folyósítást irányozta elő, a bizottság havi 301 millió dollárra mérsékelte ezt az összeget. A terv keretében szereplő más alapokat ugyanakkor 150 millió dollárral csökkentették. A bizottság jelentésében arra is rámutatott, hogy a folyósított összegek egy részét az érdekelte országoknak az Egyesült Államokkal szemben fennálló adósságaik és ezek kamatai kiegyenlítésére kell fordítaniuk. A jelentés kifejezte a bizottság elégedetlenségét az európai mezőgazdaság gépesítésének terve miatt, mert — mint megállapította — az Egyesült Államok hiányával van az acélnak és a petróleumnak. Végül kitért a német háborús bűnösök kérdésére s kifejezte elégedetlenségét ezek üldözése miatt.

Paul Hoffmann, a „Marshall-terv” igazgatója közölte a bizottsággal, hogy ellenzi az alapok csökkentését, mert véleménye szerint a „Marshall-terv” nem annyira emberbaráti cselekedet Európa felé, mint inkább jó üzlet az Egyesült Államokra nézve.

VALSÁGBAN AZ ANGOL KÜLKERESKEDELEM

A londoni rádió szerint Bevin angol külügyminiszter a „Marshall-terv” előirányzott összegeinek a csökkentésével kapcsolatban kijelentette: „A képviselőház nemcsak csökkentette a Nagy-britanniának nyújtott kölcsönt, hanem ez az árak növekedése miatt is veszített értékéből.”

Platts Mills angol haladószellemű politikus egy összejevetelen

rámutatott, hogy a „Marshall-terv”, melyet „Európa megmentésének” az eszközeként ajánlottak, az Egyesült Államoknak a tervben részes országok elleni katonai összeesküvésévé változott. Az amerikai imperialisták a Ruhr-vidék ipari termelését az angol, francia és olasz ipar tönkretételére akarják felhasználni.

A „Daily Worker” megállapítja, hogy a brit külkereskedelem — a „Marshall-terv” és a kivített szorgalmazó kétségbeesett intézkedések ellenére — sulyosabb helyzetben van, mint bármikor. Az angol kormány által a február folyamán számításba vett 87 millió fontsterling deficit helyett a hiány az év kezdete óta 166 millió fontsterling s tovább is nő. A lap szerint a kormány az év vége felé a „Marshall-terv” ellenére kénytelen lesz a hiány csökkentése érdekében

mérsékelni az élelmiszer- és nyersanyagbevitt, ami az inség és a munkanélküliség növekedését fogja eredményezni. A „Daily Worker” befejezésül rámutat, hogy az angol külkereskedelem nehézségeit csak a Szovjetunióval és a népi demokráciákkal való kereskedelmi kapcsolatok kifejlés-tése oldhatja meg.

A CSEHSZLOVÁK KOMMUNISTA ÉS SZOCIÁLDEMOKRATA PART EGYESÜLÉSE

PRÁGA. (Rador.) — A Tassügynökség jelentése szerint a Csehszlovák Kommunista Part és Szociáldemokrata Part egyesítését előkészítő központi bizottság elhatározta, hogy június 27-re ünnepélyes ülésre összehívja a két párt képviselőit s ezen az ülésen hírdeti

ki az egységes munkáspárt megalakulását.

Varsói jelentés szerint a lengyel egységes munkáspárt megszervezésének munkálatai szintén gyors ütemben haladnak.

A TÖRÖK DOHÁNYIPARI IS VESZÉLYEZTETI A „SEGÍTSÉG”

Kairói Telepress-jelentés szerint a „Cumhuriyet” című török lap megállapítja, hogy az amerikai „segítség” komoly válsággal fenyegeti a török dohányipart. A lap szerint az amerikai Virginia dohányynak az európai országokba való bevétele azzal a következménnyel járhat, hogy ezek az országok nem szállítanak többé Törökországból, ami súlyos csapás lenne Törökország egész gazdasági életére.

„Nem lehet tehát különleges MNSz-ideológiáról beszélni — mondotta idézett beszédében Bányai László —, mert ilyen nincsen és nem is lehet. Nekünk csak különleges feladataink vannak az egységes haladó szemlélet alkalmazása terén.”

Melyek ezek a különleges Magyar Népi Szövetségi feladatok? Mindenekelőtt a szabadság hagyományainak ápolása és nemzeti kultúránknak népi demokráciánk hagyományokkal való megtöltése, a román testvérnéppel való kapcsolatok szorosabbá tétele, a barátságunk elmélyítése, amely egyúttal záloga a demokratikus Románia és Magyarország barátságának is.

Itt ismét csak emlékeztetünk kell Kacsó Sándor országos elnökünknek múlt vasárnap elhangzott nagyenyedi beszédére, melyben a sovinizmus megszüntetésére, teljes kiirtására hívta fel a romániai magyar városi és falusi dolgozókat.

Abban az időben, amikor még a sovinizmus dult mindkét részről, „a Magyar Népi Szövetség volt az, amely a román demokráciával karöltve meg tudta szilárdítani a magyarság további fejlődését és le tudta küzdeni a sovinizmust. A sovinizmust megszüntetni azonban csak a Román Kommunista Part tudta. Az az értékes közreműködés, amely a Magyar Népi Szövetség és a Román Munkáspárt között van, juttatott oda, ahol ma a romániai magyarság van.”

A román és a magyar népnek együtt kell küzdenie, hogy teljesen kildisziböljünk a régi rendszert maradványait. A román népi demokrácia arra törekszik, hogy a kétkezi és szellemi dolgozóknak megszerezze a politikai hatalmat, mert csak így lehet megteremteni a nemzetek közötti testvéri együttműködést.

Válóban a nemzeti egyenjogúság a demokratikus haladás kérdése. Ezt az elmsült esztendőik tapasztalatai mindannyiunk előtt világossá tették. A nemzetiségi kérdést a legteljesebben és a legfőbb mértékben a szocialista társadalom oldja meg. Küzdenünk kell tehát a szocialista társadalom megvalósu-

A Szovjetunió nagylelkűsége örömmel és hálával tölti el a finn népet

HELSINKI. — Pekkala finn miniszterelnök és Enkels külügyminiszter Sztálin miniszterelnökhez intézett levelében mondott köszönetet a szovjet kormány ama nagylelkű elhatározásáért, mely-

lyel felére csökkentette a finn jóvátételi kötelezettséget.

A levél megállapítja, hogy a Szovjetunió nagylelkűsége végtelen örömmel és mély, őszinte hálával tölti el a finn nép szívét. A

jóvátételi kötelezettség csökkentése nagy javulást fog előidézni Finnországnak az utóbbi időben megnehezedett gazdasági helyzetében.

25 tagu földműves küldöttség képviselet a MNSz-t az izlasi ünnepségeken

BUKAREST. — (Tudósítónk telefon-jelentése.) A kormány meghívására a Magyar Népi Szövetség 25 tagból álló földműves küldöttséggel vesz részt az 1948-as román forradalom századik évfordulóján június 9-én lezajló izlasi ünnepségeken. A küldöttségben 10 taggal Kalotaszeg és a kolozsvári Hóstát, 10 taggal a Székelyföld és 5 taggal Brassó

megye magyar földművesi képviselőit magukat. Az izlasi ünnepségeken részt vesz a Magyar Népi Szövetség elnöksége és központjának népes küldöttsége is.

A június 11-én rendezendő centenárius ünnepségeken avatják fel a Román Népközlársaságban együtt élő népek közötti szabadságharcainak muzeumát és az új tudományos és művészeti célokra

szolgáló Balcescu-alapítványt. Az ünnepségekre meghívják a Bolyai egyetem 6 tanárát is, névszerint Gáll Gábor, Jancsó Elemér, Szabédi László, Jakó Zsigmond, László Gyula egyetemi tanárokat, valamint Csehi Gyula egyetemi tanárságát. Az egyetem rektora, Csörgő Lajos dr. hivatalból tagja a Balcescu-alapítvány vezetőségének.

ben igyekszik azt előkészíteni. Fel akarja használni a háború lehetőségét arra, hogy abból nekünk használó származhassék. A román-magyar viszony is háborús fegyver lehet az imperializmus kezében — hangoztatta Kacsó Sándor nagyenyedi beszédében — s ismerve a közelmúlt történelmét, jól tudjuk azt, hogy fel is használták ezt a háborúban.

Küzdenünk kell tehát becsületességgel a sovinizmus és mindenfajta megnyilvánulása ellen, hiszen ez mindkét oldalon feltehető a fejét. Együtt kell küzdenünk a román demokráciával, hogy az is lássa: mindig és mindenütt az ő oldalán és nem a reakció mellett állunk.

„Éppen úgy, mint a Magyar Népi Szövetség országos központja együttműködve dolgozik a politikai pártok központi vezetőségével, helyi viszonylatban is a legtelje-

sebb együttműködésnek kell lennie a Magyar Népi Szövetség és a helyi politikai pártok között, nevezetesen a Román Munkáspárt és az Elkefront között” — szegyezte le nagyenyedi beszédében országos elnökünk.

Tudjunk jól, hogy a Magyar Népi Szövetségnek egyre több szervezettel kapcsolódik bele abba az önkéntes rohammunkába, amellyel az ország dolgozói az újjáépítésért és a továbbépítésért végeznek. Egyre-másra jönnek a jelentések és beszámolók arról, hogy a városi és falusi magyar dolgozók öntudattal és lelkesedéssel csatlakoznak az újjáépítési munkához, ugyanakkor pedig — munkában erősödik a szervezet — egyre nagyobb mértékben vállalkoznak a különleges magyar feladatok megvalósítására is.

S e különleges magyar feladatok megoldásában — éppen mert

együtt harcol az ország többi haladó erőivel, mert része a haladás nagy mozgalmának — nincsen egyedül a Magyar Népi Szövetség. E nagy munkában a Magyar Népi Szövetségnek segítségére van a Román Munkáspárt, amely nekünk éppen úgy, mintha az ország összes haladó erőinek, irányítónk és vezetőnk a munkában és harcban az együttélő népek békes, demokratikus fejlődésért — szegyezte le Bányai László.

Az eddigiekénél még szorosabbá kell tehát köpietni a Magyar Népi Szövetség helyi szervezeteinek együttműködését a demokratikus erőkkel, mindenekelőtt a Román Munkáspárttal. Együtt kell dolgozni az építésért, mert tudjuk, minden egyes kalapácsütés, minden áságyomlás, minden közös, közös erővel végzett erőfeszítés erősíti közös szabadságunkat.

NAGY ELEK.

a kolozsvári „Budai Nagy Antal” Népi Kollégium fiai

Immár második éve, hogy a kolozsvári Budai Nagy Antal Népi Kollégium fölött tavaperagnak a napok, akárcsak egy végtelennek tűnő film képei. Csak hogy a Kollégium élete nem film, de tiszta valóság.

Minden ősszel nyüzsgés támad az öreg falak közt s nyárelőig nem szűnik az eleven élet. Itt gyártódik egy kis csapata a közeljövő haladékos értelmiségének. A Vörös Hadsereg-útja 1 szám alatti nagy sárga épületben székel a Kollégium. A kézfűtött esték már a városra terpeszkedett. A friss tavaszi szellő élni és dolgozni biztatja az embert. Az épületes sorsablakok világosok. Egy egész fődíszablak az övék. Roppant érdekes lehet kívülről is a kollégium, mert a járókelők többben ágaskodnak, hogy beleshessenek, de benn csak bukni fejeztek látnak, hosszú asztal körül s képeket a falon. Más ablakon át meg emeletes ágyakat.

Nézzünk be két szusszantásra, hadd lássuk belül is.

„AZT, HOGY A NÉP FIA VAGY...”

Az előtt, hogy a vörössel ábrázolt betűk életlik a Román Népköztársaságot. Bann vagyunk a nagy dolgozóban. Valamikor díszterem volt s a szabad irodahelyiségek. Szoktalan butorok merednek a belsőre, páncozszekrények, gipszszobrok. A földmennyiségű asztal mellett, mint kőműves az eke szarvának, gőnyednek a kollégisták a könyvek fölé. A falon új jelszavak között a világmegváltó eszmék nagy apostolai: Marx, Engels, Lenin, Sztálin.

Tovább falujás, rajta idézet: „Az, hogy a nép fia vagy, igazolnod, sejh, ma nem azzal kellene: honnan jössz, — azzal ecsem hová mérsz!” (Illyés Gyula.) A szemlélt egy régi és új világ találkozásait sejteti itt az elmúlt korok nyomait viselő szobák látán, de a kollégistáknek — eszükbe se jutnak a „regi jó idők”. Inkább az új érdeklí őket.

Dancsuly András, a kollégium igazgatója éppen kijön a dolgozóba és menesztje az ősszel Magyarországot, hogy szedje gyorsan össze a népet. Kezdődik a kollégiumi est. Laji befutja a négy szobát s nemsokára körül-fogják a hosszút asztalt és önkritika ifjú ember. Kritika és önkritika is van napirenden. Janó s Dénkó azért jegyeznek oly izgatottan kis cédu-látra. Ma ők is sorra kerülnek. Önkritikát kell gyakorolniuk, de nem szóltanul magukban, hanem a többi előtt, hangosan, felelősségteljes igényt téve a további fokozott munkálkodásról. Azok majd hozzázólnak és lerántják a leplet a hibákról. Tehát jó a vezérszavakat lejegyezni. Félni nem félnek, mert tudják, hogy a kritika és az önkritika csak edzőleg hat azokra, kik azt gyakorolják és tudatosítják az eredményeket és fogvatékokat egyaránt. Hiszen az ember csak belülről látja magát, kívülről — mások szemlélik. Csak a két meglátás egybevetése vihet helyes eredményekhez.

MEGOLDÓDNÁK A NYELVEK

Dancsuly András, az igazgató beszél az önkritika fontosságáról. Az eddigi beszélgetéseken tanúsított közvelenséget is több ósztanisított kíván a kollégistáktól. Többek közt kifejtik, hogy a modern nevelés egyik főalapja az önnevelés. A múlt közös nélkülözése, a jókedv, a iskola testvérekkel forrasztották őket. És ha egymás gyengéit felfedik, azt csak jóakarati és javító céllal teszik.

— Ki kezdi az önkritikát? — szól a felhívás.

A kisebbek kissé zavartan pislognak, tekintetükkel egymást biztatják. Olyan barátsággal tudták rendezni, hogy még másfél évtizedre sem terjedő életük tartalmát.

— Megkezdem én — szól Kisvártay magá az igazgató. Elmondja

hogy észlelt mulasztásokat saját magánál is. Az alsó tagozat és más-irányú elfoglaltság miatt nem tudott olyan aktívan a kollégium irányításában állni, mint ahogy azt előre tervezte. Talán ez is hozzájárult, hogy néha csorba esett a kollégisták ama heves iramu munkalendületén, melytel az első hónapokban elindultak. Volt idősorok, mikor egyesek megfeledkeztek a közösen elhatározott közösségi és politikai öntevéről. Néha kénytelen volt a felelősöknél. Néha kénytelenek voltak szemben bizonyos büntetéseket alkalmazni, pedagógiai elveinek dacára. De örömmel észleli, hogy egy-két esetől eltekintve ez a lanyhulás el is tűnt a kollégium életéből és tanulmányi rendjéből. A kollégisták életének figyelni a politikai, kulturális és szociális megnyilvánulásokat. Minden figyelmeztetés nélkül is ott vannak a nagyobb és a városban könnyen hozzáférhető előadásokon, koncerteken, kiállításokon: Ezek és az eddigi megbeszélések felmutatott elég nagy távlatu tájékozottság bizonyítják, hogy a kollégisták önképzésük során nemcsak csupán a középiskolán belüli kiképzésre szorítkoztak.

BÜNTETÉS — A TŐZ JAVÁRA

A nagyobbak is elmondták észrevételeiket, de a kicsik is annyira nekimelegedtek, hogy rendet kellett teremteni a hozzászólások közt. A kis háromszéki Bálint is hozzászólt:

— Hát a büntetés nem is volt baj Andris bátyám, mert kétféle háson is volt belőle. Mert, akit sepregetéssel büntettek az bűnhődött is és amellett a köz javára is dolgozott.

Kálmán is másodikos és háromszéki. Az újját nyújtogatta szót kért:

— En biza egy kicsit hanyag voltam. Nem használtam ki eléggé a kollégiumnyújtott előnyöket, hogy minél többet tanuljak. Pedig sokat köszönhetek a kollégiumnak. Azelőtt semmihez sem értettem, csak otthon a tűzgyújtó-hasogatáshoz. Imi is alig tudtam. Emlékszem, hogy a felvételi vizsgán egy mondatba írtam az egész dolgozatomat. De jobba is lehet benne, mert felvettek. Ezután többet fogok olvasni és az újságokat is nézegetem, mert az irásbelik óta egészen elmaradtam a világtól.

Kicsi Hunyadi is beismerie, hogy sokkal többet is tanulhatott volna. Társai bizonyították, hogy jó közösségi ember, mert mindig segít és ha csomagja van, azt is szétszítja. Ha verekedtek is egyszer-egyszer, az csak amolyan játék-verekezés volt.

Balázs udvarhelyszéki és érettségi előtt áll. Hunyadinál kifogásolta a nagy, szinte hitelégis menő alázatot, mellyel mindenkivel szemben viselkedik. Ki tudja milyen sors közepette és hány úkapján keresztül örökölte. De le kell szoknia a nem férfias és nem népi kollégistához illő magatartásról. Hunyadi ígerte, hogy megpróbálja.

VALLANAK A „NAGYOK”

Aztán vallottak a nagyobbak is. Janó már nyolc éve küzd, hogy tágabb horizontot törjön magának, mint amekkorát a szoboki gödör általában megenged fiainak.

— Eletemben mindig, kissé bren-düszér érzés bántott — meséli. — A ruhám nem volt mindig a leg-elegánsabb. Nem láttam annyi mo-zit, mint más, nem nyaraltam, mint ezetek mások. Akárhát jártam, éreztem, hogy földműves szülők gyermeke vagyok. De nem így állók most. Ahogy tanultam, kivált mióta kollégista lettem, azóta maga-gasabban érzem magam azok fölött, akik üres kalászként henecegek, még ha jobb is a ruhájuk.

— Szeretném a halálomig a világnézet feloldásáról a kollégiumi évek alatt, — szól egyik nyolcadikos társa.

— Csak megfelelkeztem erről is beszélni — folytatja Janó. En mi-előtt bekerültem, megvallom, hogy egy kicsit sovínista voltam, mit a levante-nevelés oltott belém. De a kollégiumi élet jellemalakító hatás-al volt rám. Teljesen újja formált. Itt alakultam materiálista szemlé-tetűvé. Azért küzdök, hogy majd egy nekem való munkahelyen be-csültesen szolgáljam a velem együtt dolgozó emberek közösségét s ezen keresztül a magyarságot is. Hogy majd a volt elnyomott osztá-lyok lelkéből végleg eltűntessék a kisebbségi érzés foszlányait.

— A népköztársaságban el is fog-tújni — mondta egyikük bizako-dón.

A Janó álláspontját mind helye-selték.

Emil se tagadta a kollégiumi kö-zösségi munkával szemben. De tu-datában van általános képzettség-beli hiányainak is és elsősorban azokat kell pótolni!

A nagyobbak a kisebbeknek taná-csokat adtak, saját mulasztásaikból merített tapasztalatok alapján. A népi kollégista életének alapjait és szüntelen önképzésnek kell lennie és magatartásának mindig közössé-ginek. Szilárd világnézetet kell ki-alkítani magának, a leghaladóbb-at.

KIALAKUL A VITA

A végén meg világnézetű vita is alakult ki. Pedig az órámatitá ke-gyetlenül elforgott. Marci sehogyse értette, hogy a kommunizmusban, melyben a szocializmusnál is fej-letebb rendszer, nem kaphatja meg mindenki a képességei szerinti munka után a szükségleteinek meg-felelő járadékot? Hogy lehet, hogy egy 14 évig tanuló mérnök is és egy utcaseprő is a szükségletei szerint élvezheti a jólétet.

Szegény Marci ki sem fejtette egészen nézetét, mert a többiek tisztában voltak a kérdéssel, an-nyira felzudultak, majd hogy le nem dorongolták ellenérveikkel. A heves vita nem lehet tudni, meddig húzódtott volna, ha Andris végét nem vetli.

— Eltelt az idő — mondta Andris. — Holnap a világnézetű megbeszélésen megmagyarázzuk majd Marci-nak. Most hagyjuk, hogy térhesse-nek aludni, akik elalmosodtak. Az emeletes ágyak már várták a kollégistákat. Új célokkal eltelve fekdüni tértek. Pihenni is kell, hogy új erővel készülhessenek a tartal-masnak ígérkező életre. A demokrá-cióának nagy szüksége lesz rájuk, ha így haladnak.

CSEPREGI MÓZES

„Budai Nagy Antal” népi kollégista.

Amerikai rádióállomás Grönlandban

KOPPENHÁGA. — A dán kormány és a közvélemény — a félháborúval és a közeledő tél miatt — elhatározta, hogy az amerikai képviselőkhöz egy millió dollárt szavazott meg abból a célból, hogy Grönlandban amerikai rádióállomást állítsanak fel. Dán lapok jelentése szerint a kormány nem értesítették erről a lépésről, amelynek célja amerikai támaszpontok megerősítése Grönland szigetén.

MEGALAKULT

az üzemű óvónők kulturkőre

KOLOZSVAR. — A kolozsvári üzemű óvónők kulturkőre megkezdte munkáját a Május-utca (volt Barkóth Miklósné) eleje alatt, az első emeleten lévő Victoria-kulturteremben. Az üzemű óvónők ezután itt tartják kulturgyűléseiket minden kedden délután 8 órákor.

Az üzemű óvónők kulturkőre első-sorban gyermekpedagógiai kérdésekkel kíván foglalkozni s időközben meghívja a kolozsvári egyetem tanárait. Kulturkőri gyűléseiket minden kedden délután 8 órákor tartják.

rövid, tragikus élete egyike azok-nak az írói témáknak, amelyek feldolgozása — az MNSz pályázata keretében — érdekes és komoly irodalmi feladat. E nagyszűkített szívet mintha kissé resztelte volna, s ezért kritikái hajlamával és kis-szerűtlen módjával örökösen leintette a költői hajlamu álmozo-zókat és utópistákat.

Itt élt köztünk, Kolozsváron. Egy Bem-utcai ház kis emeleti szobájában írt, örökös remeteként, aki azonban bevékény részt vett a kolozsvári Béképart mozgalmában és a szabad, előjövendő új világ hitét nemcsak hordozta magában, hanem e hitét továbbadta mások-nak is.

A Béképart mozgalma, melyben legjobb erdői demokratáink vet-tek részt, a Kovács-Katona Jenő személyes ügye volt. A német gy-zelmek korszakában indult el a mozgalom. Ekkor az tró még szá-trikus megfigyelésekké kísérté barátai és társai kezdeményeze-nyezéseit. Azonban ezzel csak még hűresobb ellenállásra tüzelte a Béképart tagjait. Mikor a leg-valságosabb időben a pártnak si-került tárgyalásra bírnia az er-délyi magyar közélet vezetőit, mi-kor a párt tagjai az követelték Dálnoki Veress Lajostól, hogy hadserege forduljon szembe a né-metekkel — Kovács-Katona Jenő-vet a tárgyalásból a jelen-szántabb, a legkeményebb. A csipkelődések, trónikus megjegy-zések embere most mutatta meg igazolvoltat. Irgalmatlan követke-tesseggé férfi volt, aki szüntele-nül azt ismételte, hogy a katonai ellenállás a legfontosabb, a leg-első feladat.

A kolozsvári börtönből kiszaba-dított demokraták megjelenése volt a Béképart ellenállási moz-galmának legelső fontos ered-

ménye. Mindannyian Kovács-Ka-tona Jenő, új, nagyobb otthoná-ban gyűltekk össze. Felosztották maguk között a munkát. A moz-galom a legényegesebb ponton, az erdélyi magyar hadseregnek ered-ménytelen maradt, azonban a munka egyre kiszélesedett s mint a vízen továbbáramló hullám-gyűrűk láncolatán át egész Erdély-t.

Kolozsvár ekkor már állandóan tűzben volt. Kovács-Katona Jenő feladta a saját irányítása ve-zését. E munka csak látszólag volt ve-szélytelen. Azonban az ellenség pontosan felismerte jelentőségét és tudta, hogy a látszólag bohém irodalmárban halálos ellenfelet kell néznie, aki a toll vértelen, de annál jelentősebb fegyverével for-dult ellene.

Es Kovács-Katona Jenő — akárcsak újságíró társát Nagy Józsefet — elhurcolták. A Bem-utcai házból vitték el, magyar csendőrok a magyar íróit, hogy azután kiszolgáltassák a német titkosrendőrségnek.

Sorsa beteljesedett. A bátor és megmunkált demokrata, aki külsőleg és modorában oly meg-nyerő és könnyed volt az élettel és az emberekkel szemben, tuda-tosan vállalta a veszélyt, a márti-riumsorshat. Mi lett vége? Hol, melyik országot látott meg, milyen árokban vagy tömeg-sírban lett egyé a földdel — nem tudjuk. Alattól egy éreztünk kelen-torban látta valaki. Ez azonban csak a megemondta. Kovács-Katona Jenő aki mielőtt a szobájában váltózott, az új irodalmi élet kialakulásáról vitatkozott — fel-tétlenül visszavetért volna közénk. Hogy részvetéren építő és élénk életünk irodalmi feladatvállásá-ban.

Valószínűtlen, hogy tragédiáját valaha is részleteiben megismer-jük. Névtelenül pihen valahol meggyőrt teste, azonban harcosszelleme ma is hatással van az új írónemzedékre.

Uj vezetőség az aranyostordai megyei MNSz ifjusági bizottsága élén

TORDA. — (Tudósítónktól.) A felelőssé, míg Kopil Klárát gazdasági felelőssé választották meg. Az újjalakult ifjusági bizottság a választások után tartott rendkívüli bizottsági gyűlést elhatározta, hogy az országos központi ifjusági bizottsággal szerte a megyei ifjusági konferenciát rendezze. A megyei MNSz ifjusági csoportjai a konferencia feladatát kezdődően egymás között egyhónapos verselődést szerveznek. A verseny politikai nevelés-szervezés-, kulturális- és újjáépítési tere-n történik.

Az Allami Magyar Színház és Opera közleményei

Hétfőn este utoljára van műsoron olcsó helyárakkal Kacsó-Pong-rác nagy sikerrel felújított daljátéka a „János vitéz”, amely ebben az évadban több mint tíz előadást ért el. A színház különben a héten is folytatja évadvégi olcsóhelyáras előadásainak sorozatát. Kedden és szerdán Lehár finommuzsikájú poétikus meséjű daljátéka a „Friderika” van műsoron olcsó helyárakkal. A bübájós, meghatóan szép daljáték főszeréjét ezúttal is Sallan Margit énekli, a Goethe az ifjú szerelmes költő szerepében Ditrói Béla a partnere. Eged Joli, Benes Odon, Kőműves Ilona, Tóth Ilus, Ménessy Erzsébet, Sugár Jenő, Fülöp Olga, Weiszler szerepében ezúttal Harag György, valamint Bende László játsszák a darab többi főbb szerepét. Mindkét előadást a színház zenekarnak kitűnő fuvalása, a tehetséges fiatal Pop Dumitru ve ház zenekarnak kitűnő fuvalása.

AZ ALLAMI MAGYAR SZÍNHÁZ KOLOZSVÁRI MOZIK MŰSORA:

ES OPERA MŰSORA: CAPITOL: A fehér gorilla. Izgalmas dzsungelfilm. Főszerében Ray Corrigan és Bud Buster. Előadások 3, 5, 7 és 9 órákor. Uj híradó. HÉTFŐN ESTE 8 ÓRÁKOR: János vitéz. Olcsóhelyáras előadás. KEDDEN ESTE 8 ÓRÁKOR: Friderika. Olcsóhelyáras előadás. Szerdán este 8 órákor: Friderika. Olcsóhelyáras előadás. CORSO: „Dezomorata”. Az életben való szenvedés. A Ostekezsi regénye után, Csajkovszki nagy zenevezény kísérelével. Jöni A sejk jöni. Rudolf Valentin főszerelésével. Előadások kezdete: 3, 7 és 9 órákor. FÓRUM: Az igazság diadala. NÉPMOZGÓ (Populár): A baka óra. RIO: Nyári színet. Nincs előadás. SELECT: Legény a gát. Főszeréjűk a két Pethes, Vaszari Piri és Csikó Rózi. URANIA: Javor Pál a „Démon szellem”-ben.

Minden délelben Világosságot

bukaresti svájci követség bezáratta a romániai görög templomokat

BUKAREST. (Agerpres.) — Az athéni rádió azzal a rágalmazó híradásával szemben, hogy Bukarestben bezárták és lepecsételték volna a görög templomokat, a fővárosi görög egyházközségi bizottság közleményt adott ki, amelyben többek között megállapítja, hogy a romániai görög nemzetiségű lakosokat nemcsak, hogy nem üldözik, — ami bármely más olyan államban, ahol nincs valódi demokrácia megtörténhetik, — hanem ellenkezőleg a Román Népköztársaság hatóságai részéről megkülönböztetett rokonszenvnek örvendenek.

A Román Népköztársaság új alkotmányja, amelyet a legdemokratikusabb szellem hat át, a görög lakosoknak — a többi lakosokkal együtt — ugyanazokat a kulturális és anyagi jogokat biztosítja, mint az ország őslakóinak.

Az összes olyan romániai városokban, ahol görög lakosság él és görög egyházközségek vannak, mint például Bukarestben, Brailában, Galacban, Konstancában és máshol, a görög népközségi bizottságai a legteljesebb szabadságot élvezik. A görög iskolák szabadabban működhetnek, mint bármelyik és a görög

lakosságot érdeklő kérdéseket Romániában a legnagyobb jóindulattal oldják meg.

A közlemény a továbbiakban megállapítja: a Román Népköztársaság hatóságai a görög lakosság részére a legteljesebb szabadságjogokat biztosítják.

A bukaresti görög templomoknak ugynevezett bezárása, a valóságban nem volt más, mint kiszabadításuk abból a nyomorúságos helyzetből, amelybe a görög egyházközség volt bizottságának határtalanul büntető közömbössége miatt kerültek, mert ez a bizottság a legnagyobb reakciós és fasista tevékenységet fejtett ki. Május 4-én Bukarestben a görög lakosság nagy gyűlést tartott, amelyen a régi vezetőség lemondott és új választottak. Ezzel a nappal új élet kezdődött a Bukarestben élő görögök részére. Tanulmányi kört szerveztek a bukaresti görög lakosok kulturális és szellemi színvonalának emelésére. Megszervezték a haladószellemű görögök szervezetét, szervezetbe tömörítik a görög ifjúságot, erkölcsi és kulturális színvonaluk emelésére.

A közlemény hangsúlyozza, hogy a régi reakciós vezetőség egyetlen

tagját sem üldözte vagy utasította ki a román hatóság a görög közösség javainak lelkiismeretlen kezeléséért. Míg a Román Népköztársaság hatóságai ilyen magatartást tanúsítanak a romániai görög lakossággal szemben, addig a monarcho-fasista görög kormányt Bukarestben képviselő svájci követség megkísérelte a romániai görög iskolák bezárását, de ezt a törvénytelen kísérletét a román kormány megakadályozta. Viszont a bukaresti svájci követség bezáratta a görög templomokat és így a fővárosi görög lakosságot megakadályozta vallásuk gyakorlásában.

Közölve ezeket és a nemzetközi közvélemény elé bocsátva kivizsgálásra és tárgyilagos megítélésre, a bukaresti görög egyházközség bizottsága a Bukarestben élő összes görögök nevében kéri:

a) Nyissák ki azonnal a görög templomokat, hogy azokban a görög lakosság lelki szükségleteit kielégíthesse.

b) Tiltsák be azonnal a görög hatóságok romániai tevékenységét, amelyet a romániai svájci követség keretében a monarcho-fasista kormány képviselői fejtenek ki.

Temesvár kisiparosai munkaversenyre hívták ki a kolozsváriakat

A bukaresti kisiparos kongresszus tanulságai

KOLOZSVÁR. — A Kisiparosok Szövetségének kolozsmezei központja vasárnap az összes járási szervezetek képviselőinek, valamint a helybeli iparosság részvételével összválasztmányi ülést tartott, amelyen ismertették a kisiparos szövetségek országos kongresszusának anyagát és határozati javaslatát.

Az összválasztmányi ülést román nyelven *Susman Ioan*, a Kisiparosok Szövetségének elnöke nyitotta meg, aki beszámolójában elmondta, hogy a kisiparos szövetségek országos kongresszusán több mint 250 különböző szakmához tartozó kisiparos jelent meg, akik megvitatták a Román Népköztársaság kézmű- és kisiparosainak időszeri kérdéseit, célkitűzéseit, szakmai kívánásait.

A most és az 1945-ben megrendezett kongresszus között — mondotta beszámolójában az elnök — igen nagy különbség van. A kisiparosok 1945 óta igen eredményes munkát végeztek politikai és társadalmi téren és tevékenyen bekapcsolódtak az ország gazdasági újjáépítésébe. A kongresszuson láttuk azt, hogy az ország kisiparosainak politikai öntudata megerősödött, gazdaságilag azonban még nem érte el azt a színvonalat, amelyet az ország újjáépítésének hatalmas terve megkövetel. Eppen ezért legyenek azon, hogy minden kisiparos szervezethez tömörüljön, mert csak így tudunk hozzájárulni Népköztársaságunk újjáépítő munkájához.

A továbbiakban *Iordachescu Teodor* közgazdasági miniszternek a kongresszuson kifejtett tevékeny és értékes munkájára mutatott rá, ami legjobb biztosítéka annak, hogy demokratikus kormányunk a kisiparosok kérdéseit megküldve a legfontosabb ügyeiket, valamint hathatós támogatással segítse segítségükre.

Weintraub József, a Kisiparos Szövetség kolozsmezei központjának titkára, részletesen ismertette a kongresszus munkáját, valamint az Országos Kisiparos Szövetség fővárosi kiállítását, amely a legszebb bizonyítéka volt annak, hogy a kisiparosokban sok és értékes művészeti

hajlam és bőséges kezdeményező erő rejlik. Beszámolójában felemlítette, hogy képviselői szempontjából Kolozsvár volt az első, mégis munkateljesítmény terén nem állt az első helyen.

— Sokat tanultunk a kongresszuson — mondotta a titkár — és tapasztalatainkat átvisszük szervezetünkbe is, hogy munkaközségeink révén teljes mértékben bekapcsolódhassunk az ország újjáépítésének alkotó munkájába.

— A kongresszuson — folytatta a titkár — kértük a könyvvezetési rendszer elterjesztését az olyan iparosok részére, akiknek megadózották a nem a könyvek alapján történik, a százalékos adónak a bélyegilletékekkel való egységesítését, a forgalmi adónak csak a gyártási helyen történő lerovását, hosszulejtáru hitelekkel, amelyek bonyolult eljárási formáktól mentesek és mindenki részére könnyen hozzáférhetőek. Ezeket a kéréseket a kongresszus határozati javaslatban el is fogadta — fejezte be beszámolóját *Weintraub József* titkár.

A részletes és kimerítő kongresszusi beszámoló után a különböző szakmai szervezetek számoltak be a szakmai kongresszusok munkájáról, amelyen mindegyikük részt vett.

A beszámolókat a fodrászok részéről *Dobai Dezso*, a járművesek részéről *Moldován Márton*, óráskos és ékszerészek részéről *Borgovan Romulus*, sütőiparosok és cukrászok részéről *Rozor László*, a szerszámok részéről *Miklóssy István*, a vas- és fémiparosok részéről *Ehrenwehrt Jenő*, a ruházati iparosok részéről *Fazekas János*, a fényképészek részéről *Zeichner Ferdinand*, a bőr- és lábbelikészítő szakma részéről *Jósa Sándor*, végül pedig az asztalos szakma szervezete részéről *Lazareanu Péter* tartotta.

A beszámoló elhangzása után *Susman János* elnök bejelentette, hogy a kongresszuson a temesvári kisiparosok versenyre hívták ki a kolozsvári kisiparosokat, éppen ezért a különböző szakmai szervezetek részletesen és lelkiismeretesen dolgozzák fel a kongresszusi anyagot, hogy a verseny a kolozsvári kisiparosok győzelmével végződhesse.

Megkezdtek az ideiglenes adók kivételését

KOLOZSVÁR. — Junius elsején, a pénzügyminisztérium eredeti terve szerint, országsszerte megkezdődtek az ideiglenes adókivételések.

Az adókivételési munkálatok első szakasza június 15-én lezárul. Eddig az időpontig az adóhivatal közegei, az április 30-ig, illetve a meghosszabbított határidőig, május 15-ig benyújtott adóvallomások alapján, kivétel ideiglenesen az évi adókat. Minden adóvallomást — ellenkező bizonyíték hiján — a valóságnak megfelelőnek tekintenek és azt, mint ilyen, el is fogadják.

Az adók kiszámítása, a benyújtott adóvallomások alapján, igen gyorsan megy, úgy, hogy az adóhivatal június 15-e után néhány nap múlva kézhezvezti az adókivételési jegyzőkönyveket.

Az adóvallomásban foglalt adatok helyességét szükségképpen csak a közepes és nagy adófizetőknek kell bizonyítani, ilyen célból a kis adófizetők sohasem idézik meg. Abban az esetben, ha az adókivétel közegei úgy látják, hogy az adóvallomásban foglalt adatok a valóságnak megfelelnek, minden esetben mellőzik a bizonyító eljárást és ennek folytán az adófizető személyes megidézését is.

A pénzügyminisztérium részletes utasítást küldött a pénzügyigazgatóságokhoz, amelyben ismételten felhívja az adóhivatali közegeinek figyelmét arra, hogy az adókivételések során a legteljesebb tárgyilagosságot tanúsítsák és az adókat a tényleges jövedelemnek, vagy haszonnak megfelelően állapítsák meg. Ellentétben a múlt rendszerével, amikor az adókivételéseket a legigazságtalább szempontok szerint, a méltányosság és teherbíróképesség teljes figyelmen kívül hagyásával végezték, az idén az adókivételéseknél semmiféle túlzás vagy bármilyen — jó- vagy rosszszemű tévedésnek — nem szabad előfordulnia. Eppen ezért, az adókivételési bizottságok az idén arra fektetik a fő súlyt, hogy mindenki tényleges jövedelmének megfelelően fizessen adót.

Ezzel a nemes igyekezettel egyidejűleg azonban, a pénzügyi közegek és szervek felkutatják az adófizetők összes jövedelmi forrását, mert csak így biztosítható az, hogy mindenki minden jövedelme után fizessen adót.

Az adókivételési munkálatok második szakasza június 15-ke után kezdődik, amikor az ideiglenes adókivételési munkálatok véget értek. Ebben az időszakban főleg az adóvallomások adatainak valódiságát és hitelességét állapítják az adóvallomások ellenőrzésével. A pénzügyi közegek az adófizetők kereskedelmi tevékenységét óhajtják megállapítani, hogy ebből megismerhessék teherbíróképességüket.

A pénzügyminisztérium utasítása egy-

ben leszegezi azt is, hogy az adókivételők közegek az ellenőrzések során a törvény és az emberiség szellemében kötelesek eljárni.

Kolozsvár város pénzügyi osztályának megbízott emberei házról-házra osztják ki az 1948-1949. évre szóló adóvallomási iverket. A város ezeket az adóvallomási iverket minden lakosnak otthonába viszi, tehát ezért a város pénzügyi osztályát nem kell külön zavarni. A házról hagyott adóvallomási iverket a valóság-nak megfelelően, olvasható írással, tintával kell kitölteni és ugyancsak olvashatóan kell aláírni. A gondosan kitöltött iverket a pénzügyi osztály emberei gyűjtik össze, tehát azokat nem kell személyesen bevinni a városi adóhivatalba.

Számos letartóztatás

a kolozsvári villanypanama ügyében

KOLOZSVÁR. — A Gazdasági Ellenőrző Szerv közegei letartóztatták *Polonyi Istvánt*, az egeresi villamosművek vezérigazgatóját, *Polonyi számos* szabotázsakciókért követelt el, hűtlenül kezelte a villanytársaság vagyonát s a hatalmas územot elsősorban saját céljaira használta fel. A vizsgálat folyik s érdekében letartóztatták *Dávid Jánost*, a kolozsvári Villamosmű igazgatóját, *Szántó Miklós* igazgató főmérnököt és *Babos Ioant*, a terdai Villamosművek igazgatóját.

Az MNSz és az Ekés Front kezdeményezésére

**38 hidat
8 kilométeres utat
350 hold legelőt**

MAGYARORSZÁG — (Kiküldött munkatársunktól.) A község lakossága soha nem tapasztalt lendülettel vett részt a község újépítési munkálatában. Az önkéntes brigádok egymás után alakultak meg és állottak munkába. A munkatörek felállításai mozgalmában a kezdeményező a helyi MNSz, amelynek tagjai mindenben elsőnek tiúntek ki a munkálatokból. A szervezet haladó demokratia nem elszigetelten építették, hanem a községben élő román testvéreikkel együtt. Az Ekés Front munkacsoportjai és a MNSz csoportok között verseny is ala-

kult ki. A kemény önkéntes munkának igen szép eredményei vannak.

Magyarország községben 28 hidat teljesen újépítettek. Az újépítéshez szükséges anyagokat ingyenesen adta össze a lelkes lakosság. A szállítást és a szakmunkát a helybeli fuvaros gazdák és iparosság is végezte.

Az utjavítási munkálatokkal kapcsolatosan különösen dicséretes munkát végeztek. Nyolc kilométer utat építettek újra, míg 20 kilométer sánc kiadását is elvégezték.

A község igen elhanyagolt legelői közül 355 holdat kitisztítottak, 65 hold más legelőjavítási munkálatokat végeztek. Két kutat fúrtak a községi legelőknél.

Ugyancsak önkéntes munkával újépítették a községházat, amelyt a háboru nagyon megrongált. Bevezették a telefont is. Hat kilométer hosszúságban oszlopokat állítottak fel.

Magyarországot dolgozó területek, hogy a jövő hónapban 62 hold víznyertes területet csapnak le, hogy legelőnek használhassák.

A magyarországi önkéntes munkabrigádosok összesen 6000 munkanapot dolgoztak.

javitottak meg önkéntes munkával Magyarországon

mutató is páratlanul szép volt, olyan, amilyent a világ egyetlen más államában sem tudtak volna produkálni. Az 1947-es ifjúsági ünnepen azonban sportteljesítményben, felvonulásban, tömegsportban — s annak minden ágában — elérhetetlenül szépet mutattak. Gondoljunk csak a tízezres tömeges egységes szabadgyakorlatokra, ahol bámulatos könnyedséggel, tökéletesen egyszerűre, a legkisebb bizonytalankadás nélkül hajtának végre, ilyen óriási tömegek, rendkívül nehéz és bonyolult gyakorlatokat. Ezenkívül azonban minden egyes mutatvány nemcsak sportbeli értékével hatott, hanem egyúttal a szépre való törekvésével és annak megvalósításával is. Nemcsak az eleven szökökútra gondolunk, vagy a páratlanul bájos és finom női gyakorlatokra, hanem arra a vissza-visszatérő ritmusra, a csoportok felvonulatásának és mozgásának artisztikájára, ami káprázatos egységet adott az egész ünnepnek.

Ha nem lenne már frázis, azt kellene innunk: a szépség, ifjúság és erő ünnepe volt ez a nap. Mert valóban az volt. A hatalmas, egyszégyes szocialista birodalom küldöttei a maga fiait Moszkvába, kirgizeket és kazahokat, letteket és orményeket, karéliákat és ukránokat, oroszokat, tadzsikokat, szinte mindenünnen a hatalmas országból, hogy e vidám, kacagó, szépséges ünnepen bizonyítsák: schol a világon nem fordulnak olyan hatalmas gondok az ifjúságra, schol olyan nagy szeretettel nem foglalkoznak velük, mint a Szovjetunióban.

A kolozsvári Forum mozi megújítását megállítt közönség elragadtatót jelkiáltásokkal, időnként kitörő lelkes tapsal nézte végig a bemutatót, amiről joggal mondhatjuk el, hogy az utóbbi idők legnagyobb filmsikerei közül is fog tartozni.

Az ifjúság diadala

(Bemutató a Forum-moziban)

Evről évre eljut hozzánk a Szovjetunió ifjúságának nagy moszkvai sportünnepeiről készült film. Evről évre növekvő ámulattal csodáljuk azt a teljesítményt, amit a Szovjetunió ifjúsága ezeken a bemutatókon teljesít. Az elmúlt esztendőben látott bemutatók után érthetően fokozott érdeklődéssel néztük meg az 1947-es ifjúsági ünnepről készült filmet. Ez a több mint másfél óras színes film azonban messze túlhaladta minden várokozásunkat. Sokkal többet és sokkal szebbet láttunk annál, mint amit vártunk.

Szinte kézzelfogható az a hatalmas fejlődés, ami az 1945-ös bemutató óta észlelhető. Már a két esztendővel ezelőtt lezajlott be-

Beköltözték Iustin az patriarchát

BUKAREST. — *Iustinian* patriarchát június 6-án, vasárnap délelőtt 10 órakor fényes ünnepség közben iktatták be a szisztergába. A nemzetgyűlési elnöki palotában délelőtt 10 órakor a Nagy Nemzetgyűlés Főnöke ügönek és a kormány tagjainak, a diplomáciai testület, a polgári és katonai hatóságok és a főbbi vallásfelekezetek képviselőinek jelenlétében.

H I R E K

VILAGOSSAG

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Kolozsvár, Brassai-utca 7.

Távbeszélő: 19-11.

Felelős szerkesztő: BALOGH EDGAR.

Előfizetési díj egy hónapra 100 lej. Papoknak, tanítóknak, nyugdíjasoknak 90 lej. — Postacsekli szám: 40.625.

Ujabb gyermekotthonokat létesítenek

BUKAREST. — (Agerpres.) Rosianu Mihail helyettes közoktatásiügyi miniszter elnökletével értekezlet tartottak, amelyen a gyermekotthonok megszervezésének kérdését vitatták meg. Az értekezleten a miniszter rámutatott arra, hogy a gazdasági újjáépítéssel és a folyamatban lévő mezőgazdasági munkálatokkal kapcsolatban nagyon sok főbbgyermekes anya dolgozik a munka mezején és ezek gyermekeivel való gondoskodás sürgősen megoldandó szociális feladat.

Az értekezleten elhatározták, hogy a közoktatásiügyi, a közegészségügyi és a belügyi minisztériumok szervezeteivel közösen egységesítik a gyermekotthonok munkáját és újabb gyermekotthonokat létesítenek, ahol a gyermekek gondos felügyeletben részesülnek, amíg édesanyjuk a munka mezején dolgozik.

AZ IPARI VÁLLALATOK 1948—49. évi termelési kölcsöneinek megállapítására az iparügyi hivatal szakmai bizottsági június 15-én minden iparvállalat székhelyén megállapítják az egyes vállalatok pontos anyagi és gazdasági helyzetét.

KOLOZS VÁRMEGYÉBEN március 20-ától május 20-áig 15 községbe vezették be a távbeszélő hálózatot. A vármegye központja és a községek között az összeköttetést jelentősen megkönnyíti a 15 új fali telefonállomás.

A KÜLÖNBÖZŐ ELELMISZERREKNEK jó és tartós konzerválhatósága érdekében az iparügyi minisztérium szakértőkből álló bizottságot nevezett ki, hogy dolgozzon ki tervet az ország különböző részeiben hűtőházak megépítésére.

BIHAR MEGYÉBEN ebben az évben 1600 hektár területen termelnek rizst, a múlt évi 60 hektár vetésterülettel szemben.

A RÁKOSPALOTA—UJPESTI vasúti szerezési ügyében az államügyészség Bartos József MAV főtitkár és 6 más vasúti alkalmazott ellen 10 rendbeli gondatlanságból okozott emberölés és 47 rendbeli gondatlanságból okozott súlyos testi sértés vétségéért emelt vádat.

MEGYEI ÉRTEKEZLETET tart a Magyar Népi Szövetség kolozsmegyei ifjúsága június 13-án. Az értekezlet célja, hogy az ifjúság hatalmas építő erejét fokozottabb lendülettel bekapcsolja az ország újjáépítésébe, népköztársaságunk megerősítésébe.

AZ ARADI ITA textilgyárban új gépet szerkesztettek, amely sorozatban gyártja a vetélőt. A gép napi teljesítménye 100 vetélő.

AZ ÉRETTSÉGI VIZSGÁK mind az elméleti, mind a kereskedelmi liceumokban június 25-én kezdődnek. A közoktatásiügyi minisztérium a napokban jelöli ki az érettségi vizsgák központjainak helyét.

NAGYMENNYISÉGŰ KÜLFÖLDI GYÓGYSZERT találtak elrejtve dr. Ionescu Aurel fővárosi orvos lakásán. Az értékes gyógyszerkészleteket, amelyeket a fekete piacon akartak értékesíteni, elkobozták az orvos ellen pedig megindították az eljárást.

A júniusi kenyérgyártás sorrendje

KOLOZSVÁR. — A város közellátási hivatal az érdekeltek tudomására hozza, hogy a június 7-é és 13-ai közötti időszakban a fogyasztók részére a következő élelmiszerjegyekre szolgáltatnak ki kenyert:

- Az A jegy 7., 8., 9., 10., 11. és 12. számú szelvényeire,
- a B jegy 6., 7., 8., 9. és 10. számú szelvényeire,
- a C jegy 5., 6., 7. és 8. számú szelvényeire,
- a D1 és D2 jegy 4., 5. és 6. számú szelvényeire és végül
- az E jegy 2. számú szelvényére.

Felhívás előfizetőinkhez!

Felhívjuk előfizetőink figyelmét, hogy a kiküldött postacseklikapon esedékes előfizetési díjaitkat időben fizessék be.

„VILAGOSSAG” KIADÓHIVATALA.

A kolozsvári MNSZ hírei:

Június 8-án, kedden este fél 8 órakor II. kerületi tanácsülés az Attila-ut 9 szám alatti kerületi székházban.

Este 7 órakor V. kerületi szervezői értekezlet a Túrr István-utcai székházban.

Június 9-én, szerdán este 7 órakor a IV/1. kerület szervezői gyűlése a Máramaros-utcai kulturális házban (Irisz-telep).

Este 7 órakor I. kerületi szervezői gyűlés a Molotov-utca 16 alatti székházban.

Este fél 8 órakor II. kerületi szervezői gyűlés az Attila-ut 9 alatti székházban.

Uj törvénnyel szabályozták az erdők kitermelését

KOLOZSVÁR. — A hivatalos lap május 29-iki 123. számában megjelent 30. számú erdészetiügyi miniszteri rendelet megállapítja az 1948—1949 erdészeti évre szóló és minden erdőtulajdonosra vagy gazdasági osztályra vonatkozó ki-termelési lehetőséget és kitermelési hányadot.

A nagyfontosságú miniszteri rendelet az erdőket — kitermelés szempontjából — öt csoportra osztja:

1. Az első csoportba tartoznak a hatályban levő üzemtervvel rendelkező erdők, amelyek a vágások folytonosságát biztosítják. Ezek az erdők is, aszerint, hogy évi vagy időszakos hozadékkal rendelkeznek, két-két külön alcsoportra oszlanak, és pedig:

Az évi hozadékkal rendelkező erdők esetében:

a) Az 1948—1949 évre eső kitermelési hozadék, vagy ha esetleg van, úgy az esedékesnek tekintendő hátralékos hozadék termelhető ki. A rendelet értelmében tehát, vagy a jelen évre előirányzott, vagy pedig az elmaradt évi és ki nem termelt faanyag termelhető ki ebben az évben. Mindkettő azonban nem termelhető ki egyszerre a folyó erdészeti évben. Abban az esetben, ha az illető erdőtulajdonos elmaradt évi járulékként termel ki és a folyó évre kitermelhető járulék ennek következtében megmarad, úgy ezt a hátramaradt és ki nem termelt já-

elmaradt hányadot, de egyszerre mindkettőt nem teheti.

b) Abban az esetben, ha az 1948—1949. évre előirányzott termelési tervre eső hányadot már kitermeltek, a folyó évben annyit termelhetnek ki, amely nem haladja túl az 1954—1955. évig bezárólag előirányzott termelési tervet. Ebben az esetben a miniszteri rendelet az előre engedélyezett kitermelési engedélyekről szól, amelyeket azonban még eddig teljesen nem, valószínűleg meg. A folyó évben megvalósítandó kitermelési terv tehát nem haladhatja túl az 1954—1955. év végéig bezárólag elrendelt kitermelési tervet. Akik pedig ezt már elérték, a folyó évben nem termelhetnek ki semmit.

Az időszakos kitermelési erdők hozadékának fenti kiszámítása és meghatározása csak azokra az erdőkre vonatkozik, amelyeknek üzemtervében feltüntették azt, hogy a felhalmozott évi járulékként kitermelése nem kötelező. Felhalmozott évi járulékok alatt a miniszteri rendelet az előirányzott, de ki nem termelt vágási területet érti. Azoknak az erdőknek esetében, amelyeknek üzemtervében ez a feltüntetés nincs meg, időszakos kitermelési hozadékokat kell tervbevenni, amely azonban semmi esetre sem haladhatja túl az 1954—1955. év végéig bezárólag megvalósítandó kitermelési tervet — ha a folyó évit már megvalósították.

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetések szavankint 3 lej. Allástkeresőknek szavankint 2 lej. Cím a kiadóban és jelgés hirdetésenként 10 lej pótdíj fizetendő. Szóveghirdetés szavankint 6 lej. Közgazdasági hirdetés szavankint 8 lej. Keretes hirdetések négyzetcentiméterenként 5—6—7 lej. Nyitlár szavankint 12 lej.

ADAS-VETEL

MOTORKERÉKPÁR 600-as Zündap, szép oldalkocsival, tiszta új gumikkal eladó. Pap, Malom-utca 8. 3342

ELADÓ jó iker sportkocsi. Dézma-utca 2. 4086

EGY finomkivitelű kombinált szobaberendezés sürgősen eladó. Darabonként is. Dézma-utca 2, hátul az udvarban. 4092

SZVETTER-KÖTŐGÉP. Dubied márkájú üzemben levő 10/80-as, egy hársnyekelőtő, egy kézi spulnizó és egy szűcs összevarró-gép azonnal eladó. Érdeklődni Schwartz-nál. Sincal-utca 7. 4062

EGY modern kombinált szobaberendezés eladó. Dávid Ferenc-utca 6, hátul az udvarban. 3908

ELADÓ Eifel-Ford kis autó. Hoffer 720. cseplőszeletrény, jókarban minden felszereléssel. Fodor József, Dej. Republici-utca 17. 4028

ELADÓ férfiruha, bakancs. Cím: Méhes-utca 79. Délután 3—5-ig. 4000

ELADÓ egy darab MAV cséplő, goyós és acélváz 800 mm. eredeti gyári, hozzá egy 10 HP. törőmentes eredeti Benz gyártmányú motorral, kifogástalan karban. Cím: Proza József tulajdonos, Szék. Szamos megye. 4042

EGY jó kivitelű díó teleháló és egy modern íróasztal sürgősen eladó. Dézma-utca 2, hátul az udvarban. 4092

ELADÓ 2 méhkaptár. Megtekinthető délután 2 után. Szondi-utca 32. 4118

PIANINÓ majdnem új eladó. — Baba Novak-ter 3. (volt Tordai-út). Farkas. 4115

ELADÓ fekete férfi városi bunda, valódi biber szőrme béllel és egy magasnyomású permeczőgép. — Megtekinthető Cuza Voda-utca 4. Vendéglőben. 4114

EGY 48 tangóharmonika eladó. Jobbagilior (volt Endre király) utca 90. 4102

INGATLAN-LAKÁS

KÖZPONTI kétszemi 2 szobakonyha komfortos lakásért keresünk lehetőleg különálló 4—5 szobakonyha komfortos nemközponti lakást, lehet csere nélküli. Címeket: „VULCAN” ingatlanforgalmi, házasságközvetítő, másoló irodába kerjük leadni. Molotov-utca 24. — Ugyanott jelentse, ha házat, telket, örökletét eladni, lakását cserélni, átadni óhajtja. 4060

ELCSERELNÉM aranygyéresli házamat 2 szoba-konyha komfortos kertet, 4 szoba-konyha komfortos kertet, kolozsvári hasonló házzal. Érdeklődni: Kiss Istvánnál. Apácai Cséri-utca 1—3. 3964

A Kolozsvári Demokrata Zsidó Népközösség

a Deportáltak és Munkaszolgálatosok Szövetségének közreműködésével a Diákház nagytermében kedden, I. hó 8-án este 8 órakor

ZSIDÓ ZENE-ESTET

rendez. Bevezetőt mond: **Demián Fischer Vilmos**

HOREA-UT elején lévő 1 szoba összkomfortos lakásomat 2 szobás összkomfortossal elcserélném. Cím a kiadóban. 4099

ELADÓ az Allomás közelében nagy kertesház. Érdeklődni: Árpád-út 18. 3387

KERESEK asztalosműhelynek kisebb helyiséget. Cím: Horea-út 6. fűszerüzletbe. 4070

SÜRGŐSEN eladó ház 2 szobakonyha, 4X1 szoba-konyha, kert 18 gyümölcsfával 195.000 lejért. Cím a kiadóban. 4116

KÜLÖNBÉJARATU butorozott szoba kiadó. Marat (volt Levente) utca 3. (Rákóczi-úti negyed.) 4113

VESZUNK

9—12 típusú Dexauville sineket, mozdonyokat, vagonetteket

OXAR S. A. R.

Bukarest, Bd. Brătianu 26
Tel. 4-35-18.

BELVÁROSI szoba butorral együtt átadó. Cím a kiadóban. 4109

ELADÓ ház 2X1 szoba-konyha, speiz. Györgyfalvi-út 105. Érdeklődni: Orbán Balázs-utca 9. 4108

ÖRÖKLAKAST 2 szoba komfortos veszek. Címeket „Levegős” jelíggel kiadóba. 4105

ALLAST KAPHAT

JÓ VARRONÓT keresek házhöz. Jelentkezni délután 4-ig. Avram Iancu-utca 48, földszint 4103

KÜLÖNFELK

ELVONNEM szombaton fél 1 és 1 óra között barna csontkeretű szemüveget, tokkal együtt a fő-téri autó megállótól az ABC üzletig vagy onnan vissza ugyancsak a 3. számú autómegállótig. Kérem a becsületes megtalálót, hogy jutalom ellenében adja le a Minerva-nyomda portálhoz. Gr

MENYASSZONYI ruha, fátyol és koszoru eladása és kölcsönzése nagy választékban az Orchidea-nál. Dózsa György-utca 22. H

MENYASSZONYI ruhák, fátyolok, koszorúk kölcsönzése, művirágok készítése és eladása legolcsóbban DANLIA művirágszalomban. Horea-út 35. szám. F

PRIMUST petróleumfűző lámpát felelősséggel javít Szalczler bádogos Traian-utca 15. 4101

GYERMEK-mérleget bérbe vennék. Ajánlatokat: Csákány-utca 69. szám. 4100

Vasuli szerencsétlenség a tordai állomáson

TORDA. — (Tudósítók telefonjeleiről.) Borzalmas vasuti szerencsétlenség érte június 5-én este a tordai állomáson Rusu Ilie 56 éves munkást. Rusu Ilie a mozgó vonat egyik kocsijának tetőjén végzett javítást. Beleakadt a távbeszélőhuzalba, az lesodorta a sínek köz-

zé. A kerekek a szerencsétlen munkást kettévágták. Rusu Ilie még két órát élt a beleset után. A beindított vizsgálat megállapította, hogy a szerencsétlenségért senkit sem terhel felelősség. Rusu járt el szabálytalanul.

Hazai gyártmányokkal

pótolják a külföldi optikai és orvosi műszereket ötletes mechanikusaink

KOLOZSVÁR. — Ismerősöm előzte a szemüvegét. Ennek négy-öt hónapja. A mai napig nincs szemüvege. Nehéz helyzetben van. Sem nem lát rõdösen és sem dolgozni nem tud, csak a legnagyobb idegmegfeszítéssel. A helyzet ugyanis az, hogy vannak kivételes üvegek, amelyek az egész ország területén teljesen kifogytak, külföldről sem hozható be, mert a háború évek miatt ott megakadt a gyártás. Romániában speciális szemüveget nem gyártanak. A külföldi készlet kifogyott, hiába ír a szemüveg-re szoruló az ország minden városába.

között árnyalatnyi, apró különbségek vannak s ezeket korrigálni csak pontosan a szem számára előírt üveggel lehet. Ezt a precíz, különleges üveget csak igen kevés szakember tudja gyártani Európában. Nálunk e pillanatban Váradon kísérleteznek kombinált üveg gyártásával, mely a szemtengegyferdülés szeméhez szükséges. Egyébként váradon igen ügyesen javítják ki a törött orvosi fesskendőket, amelyeknek gyártásához is hozzákezdtek. Ugyancsak itt készítenek celluloid szemüvegkereteket is. Bukarestben is folytak hasonló, egyelőre kísérlet jellegű gyártási munkák. Ez csak a kezdet. Biztosra veszem, hogy megvalósítjuk az önellátást, melyre garancia szakembereink ügyessége és akaratereje. Fontos ez a szemüvegeseknek, akiknek életszükséglet a precíz üveg.

Kolozsvári ismert szakembert, Deutsch József látészertst kérjük meg, beszéljen a szakma nehézségeiről, mert hiszen ezek a kérdések igen sok embert érintenek. A válasz nagyon érdekes.

— Száz ember közül negyven szemüveget hord, vagy szemüveget kellene hordania. Ugyancsak nagy százalék nem viseli azt az üveget, amire szüksége van. Fejfájása, rossz közérzete, szédülései vannak, azt hiszi, beteg. Üvege kicserélése után egycsapásra „meggyógyul.” Mert hiszen csak a szemüveg, vagy éppen a szemüveg hiánya volt rosszulletének oka.

— Sajnos — folytatja — a készletek csaknem teljes kifogyása miatt igen sok ember kénytelen nem megfelelő erősségű üveget hordani. Bizonyos üvegek például teljesen kifogytak az egész ország területén. Ilyen az elég gyakran használt cilindri 0,5 üveg. Vagy a hályogoperáció után szükséges szemüveg. Az orvosilag előírt üveget csak szerencsés esetben tudjuk megszerezni. Legtöbbször valami hasonlót adunk csak — persze orvosi engedéllyel.

Megtudjuk, hogy háború előtt az országban két, vagy három nagy angrozlat hozatta be külföldről az üveget és kereteket és onnan szerezték be az optikusok az árut. Ma a behozatal teljesen megszűnt. Azonban dolgozóink segítenek a bajon. Egyszerű szemüveget gyártanak Brassóban, azonban egyelőre különleges üvegyártásra nincsük berendezkedve. Megtörtént a múltban, hogy mondjuk a kolozsvári orvos receptjét eljuttattuk a külföldi gyártóhoz és az közvetlen küldötte az üveget a páciens számára. A szem rendkívül kényes és csodálatos szerv. Hibái és eltérései

Az ENSZ bizik a palesztinai ellentétek gyors elsimításában

KAIRO. — Bernadotte gróf, az ENSZ palesztinai közvetítője Kairóban sajtófogadáson kijelentette, hogy reménye szerint néhány napon belül elsimulnak a fegyverszüneti feltételekkel kapcsolatos arab-zsidó ellentétek. Bernadotte gróf szerint a fegyverszünet életbeléptetésének egyik akadályja a palesztinai zsidó bevándorlás kérdése, amely egyébként a Biztonsági Tanács mai napirendjén szerepel.

Palesztinában ezalatt változatlanul tartanak a harcok.

Fényképészt
jó munkaerőt alkalmaz nagy gyárvállalat. Érdeklődni BAIYI fényképésznél Jókai-u. 5.

Eladó
3 szoba komfortos kertes családi ház
Pasteur 52

A dolgozók egészségének védelmében

Mit tehet és mit tesz a dolgozókért a Társadalombiztosító?

Lássuk a törvényt!

A Társadalombiztosító Intézet a dolgozók egészségvédelmére létesült. Mai állapotában azonban nem felel meg tökéletesen hivatásának, nem elégíti ki maradéktalanul a kívánalmakat. A „Világosság” hasábjain cikksorozatot indítunk. Célunk megismertetni a Társadalombiztosító Intézet felépítését, rámutatni a hiányságokra és építő bírálatot gyakorolni. Cikksorozatunkat a Társadalombiztosító törvény ismeretével el kezdjük, s párhuzamot vonunk a törvény és gyakorlati megvalósulása között.

e) nyugdíjhoz a munkaképtelen utódok részére.
A biztosítottaknak joguk van betegség és baleset esetén orvosi kezelésre megbetegedésük első napjától vagy balesetük megtörténtétől kezdve teljes felgyógyulásukig.

KOLOZSVÁR — 1938 december 31-én szavazta meg a román parlament a Társadalombiztosítás törvényét. A megszavazott törvény — mint az szokásos volt némi, de nem a biztosítottak előnyére történő változtatásokkal — szentesítette a király. A csupán szabályzatok alapján működő betegsegélyzők tevékenységét hazánkban is törvény biztosította. A törvény 10 fejezetből áll, amelyek 25 szakaszra és 48 paragrafusra vannak bontva. Ez a törvény számos változtatást szenvedett azóta. Legutóbbára az 566-os számú rendelet törvény módosította 1946-ban. Akkor helyezte először szociális alapokra társadalombiztosításunkat megszüntetve az 1938-as törvény fasiszta szemléletű rendelkezéseit és demokratikus szellemű tételekkel egészítve ki.

Az 1938-as Társadalombiztosítási Törvény tette kötelezővé hazánkban a társadalombiztosítást kifizetésű alkalmazottak részére, s az 1946-os módosítás minden fizetésű alkalmazott számára.

Az 1938-ban megszavazott törvény első fejezete meghatározza a betegsegélyezés célját:

A TÁRSADALOMBIZTOSÍTÁS CÉLJA

- a) a biztosítás megszervezése betegség, szülés, baleset, rokkantság, öregség, munkától való visszavonulás és elhalálozás esetére;
- b) a betegségek, balesetek és a rokkantság megelőzése;
- c) a magánvállalatok mellett működő nyugdíjpénztárak és a közsegélyző intézmények működése ellenőrzésének megszervezése.

A második fejezet a biztosítási kötelezettséget fekteti törvénybe, kimondva, hogy biztosításra kötelezettek a jelen törvény értelmében az alább felsorolt munkaterületeken dolgozó személyek, tekintet nélkül alkalmazottságuk jogi helyzetére, alkalmaztatásuk tartamára, vagy fizetésükre:

- a) a kereskedelmi, ipari, köz- és magánvállalatok összes alkalmazottai;
- b) a mezőgazdaságban dolgozó alkalmazottak;
- c), d), e), f), g), h) és egészen m) bekezdések felsorolja a biztosításra kötelezett személyeket, akik különböző munkaterületeken dolgoznak, szabadfoglalkozásuk alkalmazásában, háztartási alkalmazottak, katonai intézmények alkalmazottai, vagy az igazságtügyi hatóságok szolgálatában állanak.

A BIZTOSÍTOTT JOGAI

A biztosítottak jogait a törvény harmadik fejezete szabályozza. Kimondja, hogy:

a jelen törvény feltételei és keretei között a biztosítottak joga van:

- a) orvosi kezelés igénybe vételére, gyógyszer-, kószertjuttatáshoz, fürdő- és légkezeléshez;
- b) anyagi segítséghez betegség, baleset, szülés és elhalálozás esetén;
- c) betegségből és balesetből származó rokkantság esetén nyugdíjhoz;
- d) öregségi és visszavonulási nyugdíjhoz;

Az orvosi kezelést a pénztári orvos kell végezze, csupán jól megállapított sürgősségi esetekben, a pénztári orvosának megérkezéséig fordulhat a beteg magánorvoshoz. A sürgősségi a betegsegélyző-pénztári orvosa állapítja meg utólag s ha azt jogosnak találta, a biztosított kérheti a Betegsegélyző Pénztártól a magánorvos költségeinek megfizetését.

Kórházba betegsegélyzőpénztári tag csak akkor kaphat beutalást, ha azt a pénztári orvos feltétlenül szükségesnek találja. Ebben az esetben a biztosítottak joga van beszállításának és hazaszállításának költségeit a Társadalombiztosító Intézetet áthárítani. A biztosítottak igénybevehetik mindazokat a kórházakat és sanatóriumokat, amelyekkel, az Egészségügyi Minisztérium és a Munkaügyi Minisztérium megállapodása értelmében a pénztárnak szerződése van. Legtöbb huszonnégy hétet át részesülhet kórházban a kórházban tartózkodás nem haladhatja meg a harminchat hetet. Sürgősség esetén és ennek utólagos megállapítása értelmében a betegnek joga van magánkórházba menni.

A betegnek joga van gyógyszerjuttatásra, amit a betegsegélyző-pénztár gyógyszer-tárából kaphat meg, amennyiben az ott nem található, vagy sürgősség esetén magángyógyterápiában szerzetheti be és költségeit a pénztár viszatéríti.

Amennyiben az elengedhetetlenül szükséges és ha a biztosított legkevesebb száz hetet át fizette tagdíját megszakítás nélkül, a betegnek gyógyfürdő igénybevétele is joga van, vagy légkezelésre a betegsegélyző pénztárak költségvetésének keretei között.

A TÁPPENZ

A biztosítottak munkaképtelenség esetén, munkaképtelenségének egész tartama alatt joga van táppénz igénybevétele. Fizetésének negyven százalékát kapja a nő, de gyermektelen, hatvan százalékát kapja a családosa biztosított, ha gyermekeinek életkora nem haladja meg a tizenkét évesét. Ha a munkaképtelenség tizenhárom hétnél tovább tart, huszonöt százalékkal emelhető a táppénz. A kórházba beutalt biztosítottak beutalásuk után két nappal részesülnek táppénzben, a lakásukon kezelt megbetegedésük után négy nappal.

Az anyasági, rokkantsági és baleseti segélyezés kérdését — e pontok követték anyagot nyújtának — következők számunkban fogjuk tárgyalni.

A betegsegélyzőpénztárak működését szabályozó törvény eddig ismert pontjai kétségkívül szociális elgondolásuk. Nem a törvény szövegében van a hiba a ponti pontoknál, nem ez hívja ki a jogos panaszkodást.

A Betegsegélyző Pénztáraknak működési szabályzatuk van. Ez a működési szabályzat bürokratikus. A biztosított nem juthat idejében és kielégítő orvosi segítséghez, mert a Társadalombiztosító Intézetek működési szabályzata olyan alakításokat ír elő, amelyek teljesítésébe több időt vesz igénybe, mint ameddig sok esetben a megbetegedés tart.

Szakemberek véleménye szerint

240 millió köbméteres víztároló építhető a láposi völgyben

KOLOZSVÁR. — Az ország minél nagyobb arányú villamosítási kérdése rendkívül szoros összefüggésben áll azokkal a hatalmas erőforrásokkal, amelyekből dolgozó tömegeink napról-napra kifejtene, hogy Népköztársaságunk újjépülését és gazdasági fellendülését biztosító tervek mielőbb megvalósuljanak.

Iparunk fejlesztéséhez elsősorban a szükséges energia biztosítása szükséges. Minél olcsóbb a gyárak gépeit hajtó erő, annál olcsóbb a termelés és annál könnyebben vásárolhatja meg magának mindenki a szükséges ipari cikkek. Olcsó energiával dolgozó fejlődött ipar az ország összjakosságának munkaalkalmat és egy általános — és talán el sem képzelt — életszínvonal elérését biztosíthatja.

Fehér szén

A világ legolcsóbb energiája a „fehér szén”, vagyis a vízierő által fejlesztett villamosáram. Természeti adottságaink bőven nyújtanak alkalmat arra, hogy hasznosítsuk azt. Vannak bővízü folyók, amelyek féltelmetesen vad erőteljeslegüket ma még a rombolásban vezetik le. Vannak meredekfalú sziklavölgyeink, amelyek hatalmas víztároló medencéknek kínálóznak és a közvetlen közelükben értékes ásványokat rejtő hegyleik. Mindezek a felbecsülhetetlen értékek igen tekintélyes része teljesen kiaknázatlan.

Az ország minél nagyobb arányú villamosítási kérdése rendkívül szoros összefüggésben áll azokkal a hatalmas erőforrásokkal, amelyekből dolgozó tömegeink napról-napra kifejtene, hogy Népköztársaságunk újjépülését és gazdasági fellendülését biztosító tervek mielőbb megvalósuljanak.

A világ legolcsóbb energiája a „fehér szén”, vagyis a vízierő által fejlesztett villamosáram. Természeti adottságaink bőven nyújtanak alkalmat arra, hogy hasznosítsuk azt. Vannak bővízü folyók, amelyek féltelmetesen vad erőteljeslegüket ma még a rombolásban vezetik le. Vannak meredekfalú sziklavölgyeink, amelyek hatalmas víztároló medencéknek kínálóznak és a közvetlen közelükben értékes ásványokat rejtő hegyleik. Mindezek a felbecsülhetetlen értékek igen tekintélyes része teljesen kiaknázatlan.

240 MILLIÓ KÖBMÉTERES VÍZTÁROLÓ

A kutatások eddigi eredményei szerint a Lápos szurdokában egy körülből 240 millió köbméter befogadóképességű víztároló volna létesíthető minimális munkával és költséggel. Ezáltal a vízfolyásnak a különböző időszakokban változó mennyiségi értékei egyenletesen volna levezethetők, tehát az árvizek nagy ingadozásai csökkenne lenné és viszont a kis vizek értéke felbecsülhetetlenül. Ezzel a munkával kielégíthető lenne az általános vízgazdálkodás figyelembejövő érdeke és

ugyanakkor egy 110 méteres víztároló az egyenletesen kivehető mintegy 10 köbméteres másodpercenkénti vízmennyiség évi 80 millió kilowattóra villamos energia termelését biztosíthatná.

A Lápos-völgyben előforduló mangán, kaolin, csillámpala és egyéb, ipariilag rendkívül jól használható ásványi kincsek kivül a környező hegyek őserdeinek értékes faanyaga volna feldolgozható az itt létesített ipartelepeken.

A Lápos szurdokának bejárása eddig még nem történt meg. A meredek sziklafalak között rohanó víz és egyéb nehézségek ennek a területnek bejárására valóságos expedíciós vállalkozást követelnek. Ezek a nehézségek azonban nem akadályozhatják meg ennek a területnek bejárását és hasznosítását. Ertesülésünk szerint a nyári száraz időben, — mikor az alacsony vízállás a kutatómunkát megkönnyíti — szakemberekből, geológusból, mérnökökből álló expedíció fogja végigjárni ezt az ember által még ismeretlen területet, hogy a megfelelő víztároló medence építéséhez szükséges legjobb helyet kiválassza, a folyó medréről pontos keresztmetszvényeket készítsen és ugyanakkor az előforduló kőzetek és talaj típusainak a magy és Délsziget felépítésének megvalósulásához.

VILÁGOSSÁG-SPORT

Magyarország—Románia 9:0 (2:0)

BUDAPEST. — Mintegy 45.000 néző előtt került lejátszásra a két nemzet „A” válogatottjainak Balkán Kupa mérkőzése, melyet a magyar csapat 9:0 (2:0) arányban megnyert. Az első félidő közepén a romániai csapat a többet támadó, azonban a 32. perctől fokozatosan visszahúzó. Az I. félidő 30. percében Mészáros, majd a 43. percben Egressi

revén jutnak vezetéshez a hazajárók. A II. félidő 1. percében Mészáros, a 13. percben Puskás, a 16. percben Egressi, a 22. percben Kocsis, a 27. percben Egressi, a 41. percben Kocsis, majd egy perc múlva Puskás a gólszerző. A mérkőzést Mánarovic (Jugoszlávia) jól vezette.

Magyarország—Románia ifjúsági válogatott 4:1 (2:1)

BUDAPEST. A magyar—román Balkán-kupa mérkőzés előtt a két ország ifjúsági csapata játszott. A magyar ifik Tibor III. 2., Timár és Virág góljaival 4:1 (2:1) arányban megérdemelten győztek. A román csapat egyetlen gólját Craciun rugta.

Magyarország B—Románia B 3:0 (3:0)

BUKAREST. — A CFR Giulesti Stadionjában 25.000 néző előtt a magyar „B” válogatott Hídegluthi három góljával már az első félidőben biztosította győzelmét. A II. félidőben a romániai együttes a többet támadó, de egyezben sem sikerült bevenniük a magyar kaput. A magyar csapatból Börzsei, Hídegluthi és Laborc, a román csapatból Novac, Bálint és Müller tűnt ki jó játékaival.

SPORTHIRADÓ

A DERMATA üzemi háziversenyén a bőrgyáriak ökölvívó együttese 7:3 arányban legyőzte a COOMUS csapatát. A CFR oldboy—Dermata labdarugó mérkőzés eredménye 1:0 (1:0). A Dermata törpecsapata 3:0 arányban győzött a Vasas, az ifjúsági együttes pedig 4:0 arányban a Textila ellen.

A Szabadság csapata Aradon 3:2 (1:1) arányban győzött a helyi CFR labdarugó csapata ellen.

A SZAKSZERVEZETI sakkbajnokságok küzdelmei befejeződtek. A bajnokság állása: 1. Textila 39 pont, 2. CFR „A” 32 pont, 3. Magánalkalmazottak 31 és fél pont, 4. Művészek 31 pont, 5. Építő—Fásók 27 pont, 6. Dermata 20 pont, 7. CFR „B”, 8. Állami Alkalmazottak.

A kerületi labdarugó bajnokságban csak egy mérkőzést játszottak le vasárnap. A Haggibor 4:1 (1:1) arányban győzött az Irisz ellen.

A ZALATNAI Művelődési labdarugó csapata Kolozsvárt 2:0 (1:0) arányban legyőzte a Textila labdarugócsapatát.

A kerületi kósarlabda bajnokságok küzdelmeiben a Textila női csapata 22:15 (12:7) arányban győzött a BEAC ellen, az Olimpia férfi csapata pedig 18:15 (11:12) arányban a Textila együttese ellen.

A NAGYKAROLYI CFR labdarugócsapata 3:0 (2:0) arányban győzött az udvarhelyi MSC ellen.

A DERMATA teniszcsapata 7:1 arányban legyőzte a nagyváradai CFR együttesét, ifjúsági csapata pedig 4:1 arányban döntetlenül játszott.

Bánát—Vojvodina 152:131. Nemzetközi atlétikai mérkőzés Temesváron.

A KKASE kétnapos nagy sportünnepségéről holnapi számunkban fogunk részletesen beszámolni.

A Meta'schim'c, Politechnica, Meidyeges és az FC Ploesti az NB I-ben

BUKAREST. A négy hétig tartó osztályozó bajnokságok küzdelmei vasárnap befejeződtek. A szombat délután lejátszott mérkőzések során a legnagyobb meglepetést az FC Ploesti hozta, mely 3:2 (0:2) arányban győzött a Politechnica ellen, mely a második félidő közepéig két góllal vezetett a Hadsereg 3:0 (3:0) arányban győzte le a Desrobirea csapatát. A Meidyeges együttese pedig nagy formában játszott, valószínűleg a Phönix csapatát 10:4 (3:3) arányban.

Vasárnap délután a magyar—román B. válogatott mérkőzés előtt játszották le a Dermata—

Metalochnimie mérkőzést, melyet a tartalékosan játszó bőrgyári csapat pompás játéka után megérdemelten nyert meg 2:1 (0:0) arányban.

Az osztályozó bajnokság végső állása

1. Metalochnimie	7	4	1	2	17:11	9
2. Politechnica	7	4	1	2	17:11	9
3. Meidyeges	7	4	1	2	21:13	9
4. FC Ploesti	7	4	0	3	17:12	8
5. Hadsereg	7	3	1	3	14:10	7
6. Desrobirea	7	1	3	3	10:17	5
7. Dermata	7	1	3	3	6:10	5
8. Phönix	7	2	0	5	15:33	4

Toto eredmények

1. Magyarország—Románia 1.
2. Románia B—Magyarország B 2.
3. Magyarország—Románia ifjúsági 1.
4. Belgium—Franciaország 1.
5. Dermata—Medicina elmaradt.
6. Vförluf Dacia—Sportul elmaradt.
7. Medicina—CFR röplabda 2.
8. Distributia—ASAM 2.
9. Bánát—Vojvodina 1.
10. Salernitana—Milano 1.
11. Bologna—Napolj 2.
12. Fiorentina—Juventus 2.
- A. Luchese—Modena 1.
- B. Sampdoria—Bari 2.
- C. Internazionale—Roma 1.
- D. Atalanta—Genova 1.

Július 29-én kezdődnek meg Londonban az Olimpiai Játékok. A világ sportoló ifjúsága szorgalmasan készül a nagy nemzetközi találkozóra. Mindenki a győztesek között szeretne lenni, mindenki értékes helyezést akar elérni. A nemes versengést a világ sporttársadalma fokozott figyelemmel fogja kísérni és már most találgatják, hogy ki milyen eséllyel indul az Olimpian.

Ilyen szempontból vizsgáljuk meg azalkalommal a szomszédos baráti Magyar Köztársaság sportolójainak esélyeit, hogy ehhez mérten is számíthatunk azzal, hogy a Román Népköztársaság sportolói és általában az új demokráciák versenyzői milyen eredményekre számíthatnak a nagy nemzetközi viadalon.

Az első újkori Olimpiai 1896-ban Athénban rendezték meg, majd sorrendben a következő helyeken és években tartották meg: 1900-ban Párizsban, 1904-ben St. Louisban, 1908-ban Londonban, 1912-ben Stockholmban, 1920-ban Antwerpenben (csónka Olimpia), 1924-ben Párizsban, 1928-ban Amsterdamban, 1932-ben Los Angelesben, 1936-ban Berlinben. Ezek az Olimpiaiakon nem vett részt a Szovjetunió.

A legutóbb Berlinben megtartott Olimpiai pontversenyben első helyen Németország végzett, második az USA, harmadik Magyarország lett.

A háború alatt az Olimpia küzdelmeit nem tartották meg és most 12 év után kerülnek ismét megrendezésre az Olimpiai Játékok. A háború alatt csak a svéd versenyzők tudtak állandóan, megszakítás nélkül edzéseket folytatni és így ők érték el a legnagyobb fejlődést. Nem tudjuk biztosan, hogy a Szovjetunió versenyzői részt vesznek-e a londoni Olimpian, ezért a második helyen a svédekkel számolunk. A harmadik helyezést, hogy ki lesz, azt nehéz megjósolni, mert több ország pályázik egyenlő eséllyel, közöttük Magyarország is.

A demokratikus magyar kormány a lehető legnagyobb támogatást adta sportolójainak. Ezt bizonyítja a sok gondos előkészület, edzőtáborok stb. Magyarország az Olimpiai Játékok minden versenyszámára bevezetett fiatal, a résztvevő 58 nemzet közül csak hat állam küldte el bevezetését minden számban. A legtöbbben az atlétikai számokra neveztek be, természetesen 49 nemzet. Ökölvívásra 40, úszásra 33, kerékpárversenyre 34, céllövészetre 32, birkózásra és labdarugásra 31, súlyemelésre 29, kósarlabdára 26, lovaglásra 26, evezésre 24, tornára 24, jéplabdára 19, míg modern öttusára 18 nemzet küldte el bevezetését.

Végül sora az egyes versenyszámokat és nézzük meg, hogy milyen eséllyel, reményekkel indulnak a magyar versenyzők Londonban.

Az atlétikai számokban, mint az előző Olimpián, nem sok sikerrel számíthatunk a magyar versenyzőkre. A 100 és 200 méteres sáktutásban Goldoványi, aki a tavalyi Balkán Olimpian Módná mellett a második helyen végzett, a 200 méteres sáktutásban 21.4 mp-et futott,

ha valamit javulni szeretne, helyezést érhet el. A 100 méteres sáktutásban magyar versenyző nem kerül a döntőbe. Ugyanez a helyzet, sőt talán még rosszabb a 400, 800 és 1500 méteren. Garai, a magyarok reménysége, ez év május 29-én Budapesten az 1500 méteres sáktutásban 3 perc 51.6 másodperces kitűnő idővel győzött a cseh Cenova ellen. Ha tovább javul helyezést érhet el. Az 5000 méteres futók eddigi eredmények alapján távol vannak a világ legjobbaitól, ellenben a veterán Szilágyi a 10.000 méteres távfutásban értékes pontot szerethet. A gátfutók és az ugrók gyengék, kivéve a fiatal Zsitvait, aki tavaly angol bajnokságot nyert és Prágában 41 centiméterre javította a magyar csúcseredményt. Ez az eredmény azonban még nem juthat a döntőbe.

Az atlétikai számok nagy olimpiai reménysége a kalapácsvető Németh Imre, aki a múlt évben világárgyelső volt. Tavalyi legjobb eredményét a Balkán Játékokon érte el, mikor 57 m. 60 cm-et dobott. Ez évben állandóan 56 méter körül dobott. Formája állandó, stílusa tökéletes, azonban túlkönnyű a test-súlya. A döntőbe kerülhet a 4x100 méteres staféta Tima dr., Bartha, Csányi, Goldoványi összejáratásában. A 4x100 méteres váltó az elmúlt évben 41.1 mp-et futott. Ezt tolu stílussal érték el. A Nemzetközi Atlétikai Szövetség szerint ez a váltási mód szabálytalan és így nem szabad használni. Ez mintegy 3-4 tized másodperccel gyengébb eredményt jelent, amit azonban gondos edzéssel ki lehet egyenlíteni. Kiss József, a marathoni futásban az első tíz közé várható. László Sándor, aki az 50 kilométeres gyaloglásban indul, helyezést érhet el.

A női atlétika közül a most fel-tűnt Gyarmathi Olga komoly olim-piai jelölt a távolugrásban. Május 23-án, 564 centiméterre, majd 29-én 599 cm-re javította meg az országos rekordot és csak 21 cm-el maradt el a világrekordtól. A szakértők szerint fejlődőképes versenyző. Gyarmathi kitűnő eredményt ért el a 80 méteres gátfutásban is és 12.1 mp-re javította a magyar csúcseredményt. A női atlétika másik nagy reménysége Rohonczi, gerelyvetésben érhet el helyezést.

Az atlétikánál sokkal több eséllyel rajtolnak az úszók. Tavaly Montecarloiban megnyerték az Európa-bajnokságok pontversenyét. Egressi télen szorgalmasan edztek a fedettuszodákban. A 100 méteres gyorsúszásban Szatmári és Kádás máris jó eredményeket értek el. Szatmári ideig legjobb eredménye 55.6 mp., Kádásé 59.3 mp. Mindkettőjüknek azonban még javulniuk kell, hogy a döntőbe bekerülhessenek, mert Janny és Ohlson, és az az USA versenyző jobb eredményeket értek el. A 400 m. gyorsúszásban, Mitró a 17 éves ifjúcsillag az Európa bajnokságokban a második helyen végzett. Most is ki-

tűnő formában van. 400 méteren 4 perc 48 mp-el vezet, 500 méteren 6 perc 08 mp-re javította a magyar rekordot. 800 méteren 10 perc 01 mp-el új Európa csúcsot ért el. Tavaly megdöntötte Tátois szinte 10 éves csúcseredményét a 400 méteren (4 perc 46 mp.). Az egrí Kádás 400 méteren 4 perc 50 mp. körüli időt tud. Mitró bekerülhet a döntőbe, ahol helyezést érhet el. Az 1500 méteres gyorsúszásban Mitró mint favorit indul. Mellette a döntőbe kerülhet Tátois, vagy Vörös is. A 100 méteres hátúszásban az Európa bajnokságokban Valent 1 perc 10.5 mp-el második volt. Gyöngyössi 1 perc 10.8 mp-el ötödik. Valent 1 perc 09.8 mp-re, majd 1 perc 09.5 mp-re javította a magyar rekordot. Ezzel az idővel a döntőbe kerülhet, de az első helyért folyó küzdelemben beleszólni nem tud. A 200 méteres mellúszásban Németh már több reménnyel indul. Tavaly az Európa bajnokságokban 2 perc 41.6 mp-el a második lett. Szegedi 2 perc 44 mp-et uszik.

A 4x200 méteres staféta komoly olimpiai esélyes. Az idei eredmények alapján Szatmári 2 perc 11.6 mp., Nyéki 2 perc 13.2 mp., Kádás 2 perc 14.5 mp., Mitró 2 perc 14.8 mp-et uszott. Ezek szerint a staféta eredménye 8 perc 54.1 mp. lenne. A világrekordot a jeleni olimpiai csapat tartja 8 perc 52.8 mp-el. A magyarok legveszélyesebb ellenfelei az USA, majd sorrendben Svédország és Franciaország. Azonban Kádás és Mitró még javulhatnak és így megdönthetik a világrekordot.

Ugrószámokban Hidvégi rúgásban helyezést érhet el. A női tornayugrásban Zságot Irén bekerülhet az első három közé.

A női úszók az eddigi versenyeken szép eredményeket értek el. Székely Éva a 200 méteres mellúszásban az Európa bajnokságokban 2 perc 56.7 mp-es idővel a második lett. Novák Éva 2 perc 57.4 mp-et uszott. Mindkettő állandó jó formában van és a 2. és 3. helyezettek lehetnek Londonban a holland Van Vliet után. Novák Ilonka a 100 méteres hátúszásban Montecarloban az ötödik lett, de azóta sokat javult. Utóbb 1 perc 15.8 mp-re és 1 perc 15.4 mp-re javította a magyar rekordot. Montecarloban a dán Harup 1 perc 15.9 mp-el lett az első. A jelenlegi eredmények alapján Novák Ilonka első is lehet. A 100 méteres gyorsúszásban a két ifjúcsillag női úszó Tenes (13 éves) 1 perc 10 mp-en belül uszik. Ezzel az eredménnyel csak a döntőbe való bejutásért küzdhetnek.

A magyar vízilabda együttes is szorgalmas edzéseket tart az Olimpian. Montecarloban az Európa bajnokságokban negyedik lettek. Ezt a helyes szereplést most Londonban klakarják javítani a magyar vízilabdázók és újra visszakarják szerepelni az esztendőalmunk a sportágban. A vezetőség belátta a csapat hibáit és most új rendezéssel kísérleteznek. Új stílus-

ban fog játszani a vízilabda együttes a jövőben, mely abból áll, hogy a játékosok állandóan usznak és nem egy helyben állva várják be a labdát. Ha ez a módszer bevállik, akkor a magyar vízilabdázók ismét hosszú évekre verhetetlenek lesznek. Jelen pillanatban a következő összeállítású együttes képviselné Magyarországot az Olimpian: Mezey (Győrffy), — Holop, Fábán, — Lembényi, — Csuvik, Szívós, Brandy.

Ökölvívásban a középsúlyú Papp indul csoportjában favoritként. Telen és tavasszal minden mérkőzését kiütéssel nyerte meg. Valamely kisebbek az esélyei Bogácsnak, a tavalyi Európa bajnoknak. A többi öklöző mint Marion, Bednai, Kápcsi csak helyezést érhet el.

Birkózásban egyedül Benze Európa bajnok indul komoly eséllyel. A többiek nem sok sikerrel vehetnek részt a küzdelmekben.

A kerékpárosok inkább csak tanulni mennek Londonba. Nemsok reményük lehet az olaszok, franciák, belgák, hollandok és a svájciakkal szemben.

A céllövők komoly sikereket érhetnek el. A pisztolyívésben Takács Károly egymásután javítja meg a világrekordot. Börzsonyi Lajos sem nagyon marad el tőle. Az első és második helyet is megszerezhetik. Puskával már nem tudnak olyan kiváló eredményeket elérni, mint pisztollyal.

A tornaszcsapat alaposan feikészült az olimpiai küzdelmekre. Pataki Ferenc a műszabadyakorlatokban verhetetlennek látszik. Ezek óta minden, versenyen átlagosan eléri a 10-es osztályozást, a legtöbb pontszámot amit adnak. Összetett versenyben is kiváló, szinte mindig szerez kitűnő helyezést fog elérni. Pataki mellett Sánta, a nőknél pedig Keleti Agnes szerezhethet egyéni bajnokságot. A magyarok csapatversenyben is jó helyezést fognak elérni, mert egységes tudásu a válogatottjuk. Az öregek mellett fiatalok csillogtatják tudásukat.

A vívás megint egy olyan sportág, ahol a magyar versenyzők az esélyesek. Az egyéni kard- és csapatversenyben egyedül az olaszok jelenhetnek veszélyt, azonban ez év tavaszán Olaszországban kétszer is legyőzték az olasz válogatottat. Ez a két szám biztos olimpiai bajnokságot ígér. Verhetetlennek látszik Elek Ilona a női törpvívásban, aki ismét megismételheti berlini bravúrját és bajnoknó lehet, a második helyre Kun Éva pályázik.

A női törpészet is helyezést érhet el. A férfi törpőknél sikert jelentene a döntőbe való bejutás is. A párbajtőrözők hatalmas fejlődést értek el. 1946-ban Svájcban megnyerték a nagy nemzetközi versenyt. Az Olimpian ha nem is első, de komoly helyezést érhetnek el. Egyéni kardversenyben az olimpiai bajnok címe Gerevich, Kárpáti, Kovács és Rajcsányi egyenként is esélyesek.

15 eséllyel pályázik. Az sem kizárt dolog, hogy az első három helyezett magyar versenyző lesz.

A modern öttusában (céllövés, párbajtőr, lovaglás, 300 méter uszás és 4000 méter futás) a magyarok a svédek mellett a próba esélyesek. A stockholmi nemzetközi versenyen, Karácsony második helyen végzett. Az eddigi eredmények azt mutatják, hogy csapatversenyben és egyéniben pedig Karácsony a második lesz az Olimpian is. Karácsony mellett Szondy és Hegedűs Ferenc érhet el helyezést.

A kósarlabdázók nem tudnak beleszólni az első helyért folyó küzdelemben. Tizedik hely is sikert jelentene.

A lovaglásban az esélyes kevesek. Ismeretlen terep, ismeretlen lovak, a hazaiakat teszik esélyessé.

A labdarugótorna megrendezésében sok vitás kérdés merült fel az amatőrism fogalmának megállapításánál. Még nem állapították meg pontosan, hogy kik vehetnek részt a labdarugó küzdelmekben.

A súlyemelésben bajnok címet a magyar versenyzők nem számíthatnak, a kitűnő szovjet, amerikai, svéd és egyiptomi versenyzők mellett. Egy hatodik hely is szép eredmény volna.

Gyeplabdában biztos győztesként a hinduk indulnak, akik Berlinben is nagy fölényrel győzték le összes ellenfeleiket. A magyar csapat, bár javarésztben idősebb játékosokból áll, az első hat között végezhet.

Evezésben csak helyezésre számíthatnak a magyarok. Kajakosok a múlt évben a fél Európát végigverték, az Európa bajnokságokban azonban mégis csak egy első helyezést szereztek.

Az Olimpian az első hat helyezettet pontozzák. A fentiek szerint Magyarország az ezévi küzdelmekben az első öt között végez, de kivívhatja magának az előkelő harmadik helyet is.

Nem szabad azonban megfeledkeznünk arról, hogy a fasizta háborús pusztítások nagymértékben és sok tekintetben érintették a magyar sportot is. Nemsok kiváló sportolók vesztették életüket, hanem a bombázások és csatateretek sok helyütt a sportpályákat és sportfelszerelési gyárat is tönkretették. Hogy a magyar versenyzők több számban is komoly eséllyel indulnak az Olimpiai Játékokon, az első sorban az új demokratikus rendszernek köszönhető, amely alig 3 év alatt, akárcsak a többi új demokratikus országban, korlátlanul sokat tett a sportolók és általában a tömegsport érdekében. Ennek köszönhető, hogy számtalan sportágban új női tehetségek jelentek meg és máris komoly eredményeket értek el.

Délmamutató ilyen tekintetben Magyarország is. Akárcsak a többi új demokratia állam, a Szovjetunió halatlan méretű támogatása, amit a dolgozóknak nyújt, hogy ne csak gazdasági gondolkodás és helyes világszemléletű, de fizikailag is új, az eddignél tökéletesebb emberökké válhassanak. POKA GYÖRGY